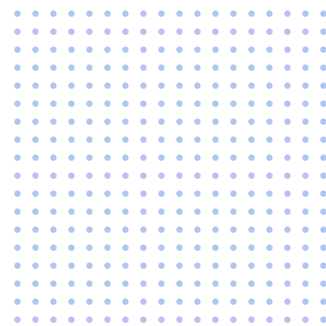

FOR CBSE CLASS 12 PREPARATION

CBSE Class 12 Sample Paper 2027 Solution (Marking Scheme) for Marathi

EXAM

CBSE Class 12

YEAR

2027

TYPE

Solutions

SUBJECT

Marathi

MARATHI – (Code 109)
MARKING SCHEME : 2026-27
CLASS : XII

नमुना उत्तर-पत्रिका : इयत्ता : बारावी मराठी (109) : 2026 – 27

वेळ : 3 तास

एकूण गुण : 80

सर्वसाधारण सूचना :

1. या प्रश्नपत्रिकेत A, B, C, D - असे चार विभाग आहेत.
2. सर्व विभाग आवश्यक आहेत.
3. यथाशक्य सर्व विभागाची उत्तरे क्रमाने यावीत.
4. एकाच विभागातील सर्व प्रश्नांची उत्तरे क्रमानेच यावीत.

विभाग : A : वाचन व आकलन (15)

प्रश्न 1) पुढील परीच्छेद लक्षपूर्वक वाचा आणि त्याआधारे विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (CBQ) .

आपण शिक्षण पद्धतीवर मनसोकत टीका करतो, वाचतो, ऐकतो; पण तरीही आपली सगळी तडफड त्याच शिक्षणप्रणालीतील ठराविक अभ्यासक्रम पूर्ण करणे यासाठी चालते.-----
 -----आयुष्याच्या वाटचालीत चाकोरी-पैसा-प्रतिष्ठा यापेक्षा नाविन्य-आवडते कार्यक्षेत्र-मित्रपरिवार यांची साथ जास्त विश्वासार्ह व मोलाची, समाधानकारक असणार हे समजून निर्णय घेऊया.

1.A) खालील प्रश्नांची उत्तरे योग्य पर्याय निवडून लिहा. (CBQ) (3x1=3)

- I] c) पदोपदी ठेचा लागतील
- II] c) सरकारी यंत्रणा व पोलीस
- III] b) निष्णात

प्रत्येक अचूक आणि पूर्ण वाक्यातील उत्तर : 1 गुण

1.B) पुढील प्रश्नांची 30 / 35 शब्दांत उत्तरे लिहा . (CBQ) (2x2=4)

- I] शिक्षण, प्रसारमाध्यमे आणि प्रशासन (सरकारी यंत्रणा, पोलीस) शास्त्र-तंत्रज्ञान -----
 समुचित तंत्रज्ञान, रोजगार निर्मिती.... स्वतःचे असे छोटे-छोटे; पण स्वतंत्र उपक्रम
- II] जीवनाकडे बघण्याचा सकारात्मक दृष्टिकोन-----आवडीचा विषय निवडणे----इत्यादी

1.C) पुढील प्रश्नाचे उत्तर सुमारे 40 / 45 शब्दांत लिहा. (CBQ) (1x3=3)

- I] स्वतःच्या क्षमतांचा दहावी-बारावीत नीट अंदाज न येणे... अभ्यासाचे दडपण परीक्षेचा ठराविकपणा.... क्लासेसचे प्रशिक्षण..... इत्यादी

❖ सर्व आवश्यक मुद्दे, स्वतःची भाषा, शुद्ध लेखनानुसार प्रत्येक उत्तरासाठी योग्य गुणदान

प्रश्न 2 : खालील कविता वाचून त्याखाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे तुमच्या शब्दांत लिहा. (CBQ)

बाळ, चाललास रणा

घरा बांधिते तोरण -----

-----पुन्हा माझिया हाताने
दूधभात भरवीन!

2.A) खालील प्रश्नांची उत्तरे दिलेल्या पर्यायामधून निवडून लिहा. (CBQ) (2x1=2)

- I] b) पंचप्राणांच्या ज्योतींनी
- II] a) वीराचा

2.B) खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. (CBQ) (3x1=3)

- I] रणांगणी शिवरायांचे स्वरूप आठवावे.
- II] आई आपले नाते जिजाबाई आणि राणी लक्ष्मीबाईशी सांगते.
- III] बाळाच्या तलवारीला स्वःत आईने धार लावून ठेवली आहे

प्रत्येक अचूक आणि पूर्ण वाक्यातील उत्तर : 1 गुण

विभाग B : लेखन (15) (CBQ)

प्रश्न 3 : खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर 300 ते 325 शब्दांत निबंध लिहा. (1x10=10)

(गुण देण्यापूर्वी खालील मुद्दे लक्षात घ्यावेत.)

- विषयाला अनुसरून योग्य व आकर्षक सुरुवात / प्रस्तावना
- विषयाशी संबंधित आवश्यक ते सर्व मुद्दे
- शुद्ध आणि योग्य भाषा व सादरीकरण [परिच्छेद इत्यादी.]:
- भाषा सौंदर्य [विषयानुरूप काव्यपंक्ती, वाक्प्रचार, म्हणी इ. वापर.]

प्रश्न 4. पत्र लेखन (1x5=5)

पत्रासाठी आवश्यक बाबी लक्षात घेऊन गुण -

- i] प्रेषक नाव, पद, पत्ता व दिनांक ii] प्राप्त कर्त्याचे नाव, पद, पत्ता.
- iii] पत्राचा संक्षिप्त विषय, मायना. iv] विषयाची मुद्देसूद मांडणी.
- v] पत्राच्या शेवटी योग्य जागी स्वाक्षरी vi] लिफाफा आवश्यक

विभाग C : व्याकरण (25)

प्रश्न 5: सूचनांप्रमाणे उत्तरे लिहा.

प्रश्न 5.A) पुढील शब्दांपैकी योग्य समानार्थी शब्द ओळखा.(कोणतेही 3) (3x1=3)

- I) a) संग्राम
- II) d) प्रपंच
- III) b) चमत्कार
- IV) c) वर्षा

प्रश्न 5.B) योग्य पर्याय निवडून पुढील समास ओळखा.(कोणतेही 2) (2x2=4)

- I) c) अव्ययीभाव समास
- II) c) विभक्ती तत्पुरुष समास
- III) d) द्वंद्व समास

IV) a) कर्मधारय समास

प्रश्न 5.C पुढील वाक्यांचा सूचनेनुसार प्रयोग ओळखा किंवा बदला. (कोणतेही 3) (3X2=6)

- I) c) कर्मणी प्रयोग
- II) शिकाऱ्याने हरिणाला पकडले
- III) a) कर्तरी प्रयोग
- IV) आई मुलांना शिस्त लावते.

प्रश्न 5.D) वाक्य प्रकार ओळखा किंवा सूचनेनुसार वाक्य प्रकार बदला. (कोणतेही 3) (3X2=6)

पुढील वाक्याचा प्रकार ओळखा.

- I) आज्ञार्थी वाक्य
- II) विधानार्थी वाक्य
- III) d) देखावा फारच सुंदर आहे.
- IV) a) बलसंवर्धनासाठी भरपूर व्यायाम करा.

प्रश्न 5.E) पुढे काही वाक्ये दिली आहेत. त्या वाक्यात कंसात दिलेल्या वाकप्रचारांपैकी योग्य त्या वाकप्रचाराचा वापर करून वाक्य पुन्हा लिहा. (कोणतेही 3) (CBQ) (3X2=6)

(मर्दुमकी गाजवणे, विश्वासघात करणे, पारखे होणे, विसर्ग देणे, शंख करणे)

- I) शेतात लपलेल्या बिबट्याला पाहून गावकऱ्यांनी शंख केला.
- II) शहरात राहणाऱ्या सुभाषची आजी गावाकडे राहत असल्याने सुभाष आजीच्या प्रेमाला पारखा झाला.
- III) मोहनने राज्यस्तरीय क्रीडा स्पर्धेत मर्दुमकी गाजवली.
- IV) स्नेहलने आईशी खोटे बोलून तिचा विश्वासघात केला.

विभाग : D : गद्य – पद्य पाठ आणि उपयोजित लेखन (25)

प्रश्न 6. गद्य पाठांद्वारे पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

प्रश्न 6.A) योग्य पर्याय निवडून उत्तरे लिहा. [कोणतेही 2] (2X1=2)

- I) a) अंतरंगातून येतो.
- II) d) निशिगंधासारखा
- III) b) भोंगा सांगत व्हता.

❖ प्रत्येक अचूक आणि पूर्ण वाक्यातील उत्तर : 1 गुण

प्रश्न 6.B) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी सुमारे 35/40 शब्दांत उत्तरे लिहा. (2X2=4)

- I) गुरुजी शाळेत मग्न--- मुलगा खूप आजारी----- अकोल्याला डॉक्टरकडे--- कनवाळू---बोर्डिंग भकास---
-- चैतन्यच नष्ट----- बोर्डिंगातल्या मुलांची जेवणावरची वासना उडणे-----मुलाचा शेवटचा श्वास, ---
मुले भेदरली-----असहायता यांचे दर्शन.
- II) मनाची कवाडं ---- मनाची दारे. ----- घरातले विश्व चार भिंतीच्या आत, -- संकुचित-----बाहेरचे जग
अफाट-----मनाची दारे उघडली तर--- मन मोकळे----- व्यापक जगात प्रवेश.

III) लडाखच्या दऱ्याखोऱ्यात--- मिट्ट काळोखी रात्र----पावसामुळे जमिनीवरून पाण्याचे ओहोळ---
खल्सेचा पूल कोसळला--- काळजाचे पाणी पाणी करणारा प्रसंग----- कर्नल राणा यांना फोन -----
आशादायक, दिलासादायक स्वर ----- डोळ्यांतून कृतज्ञतेचे, आनंदाचे अश्रू.

IV) शहरात आखीव रेखीव रस्ते ---- आखीव रेखीव इमारती---रानावनात सौंदर्याची मुक्त उधळण---
निसर्गाचे वर्णन---शेकडो छटांचे दर्शन--- हजारो आकार, हजारो रंग, हजारो आवाज, हजारो गंध----
पंचेद्रियांच्या सुखाची लयलूट, ---सौंदर्याचा, आनंदाचा अनुभव.---तुकाराम महाराजांनी
विठ्ठलभक्तीसाठी वनाचाच आश्रय--- ईश्वराचे निर्मळ, सोज्वळ रूप वृक्षात पाहिले.

पाठाचा योग्य संदर्भ [पाठाचे नाव, लेखक, थोडक्यात पाठाची मध्यवर्ती कल्पना]

*** आवश्यक ते सर्व मुद्दे, योग्य स्वतःची भाषा, शुद्ध लेखन, या सर्वां आधारे प्रत्येकी 2 गुण द्यावे.**

प्रश्न 6.C) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी सुमारे 70/75 शब्दांत उत्तरे लिहा. (2X3=6)

- I) दातदुखीच्या वेदना-- बोंबा मारणे----- जखम झाली तर मलमपट्टी करता येते-- --दातदुखी,
दाढदुखीचे ठणके जीवघेणे ----अवाढव्य राक्षसाची उपमा----डोक्यात घणाचे घाव. कुणी आपल्या वेदना घेऊ
शकत नाहीत. त्या वेदना सहन करणाऱ्यालाच दातदुखीला उपमा
- II) सेनादलांविषयी गैरसमज---- परकीयांचे आक्रमण--- अफाट प्रेम आणि अभिमान पण गैरसमज
---सेनादलातील जीवन कष्टाचे-----सेनादलातील नवरा त्यामागील गैरसमज. लष्करातील
थरारक अनुभव--- लष्करात नोकरीची सोय---मूल्यवान प्रशिक्षण हे कोणीतरी जिवाळ्याने
समजावून सांगितले पाहिजे.
- III) शिक्षण--आवडीचा विषय---आईवडिलांच्या आग्रहाला आपण बळी पडणे---नोकरी-व्यवसाय
प्रश्न उद्भवतो-- -निर्णयावर विचार---कामाच्या कष्टातून आनंद--सर्व कौशल्ये पणाला लावली
तर---आपोआपच आपले काम सुंदर होईल----- आपल्याला आनंद मिळेल आणि आपल्या
कामाला प्रतिष्ठा.

प्रश्न 7A) पद्य पाठांच्या आधारे योग्य पर्याय निवडून पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [कोणतेही 2] (2X1=2)

- I) a) कोमल पाचूंची शेते
- II) c) दुःखाचा
- III) b) सत्त्वगुणांचा आश्रय घेऊन

❖ **प्रत्येक अचूक आणि पूर्ण वाक्यातील उत्तर : 1 गुण**

प्रश्न 7B) कोणत्याही दोन प्रश्नांची सुमारे 35/40 शब्दांत उत्तर लिहा. (2X2=4)

- I) संसारात गाढून घेतलेली स्त्री---अंतर्मन-- गतस्मृतीची जाणीव----- वेदनामय बदल---
आरशाबाहेरील स्त्री -- पूर्वी-----अल्लड, अवखळ बालिका-----, चैतन्यमय नवतरुणी, मनासारखे
वागणारी,-----आरशातील स्त्री तिला धीर देणे, आत्मविश्वास जागवते,-----स्वतः केलेला मुक्त व
सार्थ संवाद-
- II) गझल----- बेधडक व्यक्तिमत्त्व---- दुःखाचा लळा, सुखाच्या झळा,----'तात्पर्य' सांगणारे महाभाग.

- वस्तुस्थिती विपरीत दर्शवणारे लोक, -----फसवे लोक, बेसावध क्षणी आयुष्याने विश्वासघात-----
 फसवणुकीला पुरून उरले----- सामाजिक दुःख दूर करणारा -----नैराशयेतील सूर्य,
 III) 'रोज मातीत' --कवयित्री कल्पना दुधाळ----- शेतकरी स्त्रियांच्या कष्टमय जीवनाचे हृदयद्रावक
 चित्रण -----कष्टकरी शेतकरी महिलेचे शेतीकाम व जीवन-----काड्या-काड्या जमवून--- संसार
 सांधते---उन्हातान्हात खपून ----सुगीचे स्वप्न,----पाणी शेंदते---हिरवेगार स्वप्न --मातीतच
 नांदत असते.

पद्याचा योग्य संदर्भ [पद्याचे नाव, कवी/कवयित्री, थोडक्यात पद्याची मध्यवर्ती कल्पना]

*** आवश्यक ते सर्व मुद्दे आणि स्वतःची भाषा, शुद्धलेखन यानुसार गुण द्यावे.**

प्रश्न 7 C) पुढीलपैकी एका काव्यपंक्तीचा भावार्थ सुमारे 70/75 शब्दांत लिहा. (CBQ) (1X4=4)

- I) कवी बा. भ. बोरकर --'रे थांब जरा आषाढघना' ---आषाढ महिन्यात धरतीवर पडणाऱ्या
 पावसामुळे निसर्गसृष्टीत झालेले सौंदर्यमय बदल -----भिरभिरणाऱ्या फुलपाखरांच्या
 थव्याचे वर्णन ----, आश्लेषा नक्षत्रातील पाऊस, आंधोळ -----माध्यान्ही
 म्हणजेच भर दुपारचे वर्णन----- पिसोळी' -----फुलपाखरांचा इवला भिरभिरणारा देह .
- II) संत एकनाथ महाराज ----'विंचू चावला' भारुड----- सत्संगाने काम-क्रोधरूपी विंचवाचा
 दाह शमवावा---- शिकवण--- दुर्गुणांचा घाम---- जीव व्याकूळ होऊन प्राणांतिक वेदना----
 -'तमघाम, दाह, दारुण, वेदना असे शब्दबंध.

प्रश्न 8 पुढील प्रश्नाचे 60/65 शब्दांत उत्तर लिहा.

(1X3=3)

मुलाखत प्रस्तावना, ओळख, व्याख्या, माहिती , मुलाखतीची क्षेत्रे. यशाच्या शिखरावर
 जाण्यासाठी भोगाव्या लागणाऱ्या यातना, संघर्ष, जिद्द, परिस्थितीशी झुंज, 'जया अंगी मोठेपण
 त्या यातना कठीण- संदर्भ, मुलाखतीतून असा खडतर जीवनप्रवास समजतो, जगावेगळी
 आव्हाने पेलून स्वतःच्या कार्याने स्व' सिद्ध केलेल्या व्यक्ती मुलाखतीतून समोर येतात.

किंवा

आज स्पर्धेच्या युग----क्षेत्रे - शैक्षणिक संस्थेच्या, कारखाने, नाट्यगृहे, सिनेमागृहे, बँका,
 बचतगट, तसेच, औषधे, विद्युत उपकरणे, वाहने, वगैरेंची निर्मिती करणारे उद्योग,--
 वैशिष्ट्यपूर्ण माहिती देणारे परिचयात्मक पत्रक ---कमी खर्चात, कमी वेळेत अधिकाधिक
 ग्राहकांपर्यंत पोहोचणे शक्य.

याप्रमाणे घटकाचा संदर्भ व उत्तराचा योग्य समारोप.

*** आवश्यक ते सर्व मुद्दे, योग्य स्वतःची भाषा, शुद्ध लेखन, या आधारे प्रत्येकी गुण द्यावे**